

I. Toelichting op het Terrassenreglement, behorende bij de Horecaverordening gemeente Utrecht 2018

I. Algemeen

Enerzijds leveren terrassen een positieve bijdrage aan de levendigheid van de stad en faciliteren bewoners en bezoekers van de stad om op openbare plaatsen te vertoeven en van een consumptie te genieten. Ze geven de stad een vrolijke en positieve uitstraling. Anderzijds kunnen terrassen ook nadelen opleveren doordat beslag wordt gelegd op de openbare plaatsen. Dat kan een beperking betekenen voor de mogelijkheden van wandelaars, voor (noodzakelijk) verkeer, voor (fiets)parkeren, voor het woongenot van bewoners die in de directe nabijheid van een terras wonen (geluidsinvloeden), voor de winkelier of voor het uiterlijk aanzien van de stad (opslag van meubilair, schotten, parasols etc.).

Doordat een terras commercieel geëxploiteerd wordt kan spanning ontstaan tussen het belang van de horecaondernemer (het oogmerk om omzet/winst te verhogen) en het algemeen belang van de stad (bezoekers, bewoners, aanzien, uitstraling). In het Terrassenreglement gemeente Utrecht 2018 (hierna: het Terrassenreglement) wordt die mogelijke spanning gereguleerd. Het Terrassenreglement moet ervoor zorgen dat terrassen in de praktijk een bijdrage leveren aan de beleving van openbare plaatsen, de negatieve aspecten moeten worden beperkt/voorkomen en de positieve effecten moeten worden gestimuleerd.

Het uitgangspunt van het Terrassenreglement is dat het gebruik van de weg of van openbare plaatsen voor een terras bij een horecabedrijf geen recht is. Het is altijd een tijdelijk gebruik van publieke ruimte. Privatisering hiervan zal niet worden toegestaan.

Inhoudelijk maakt het Terrassenreglement deel uit van de Horecaverordening gemeente Utrecht 2018 (hierna: de Horecaverordening). Redactioneel is het terrassenreglement daar grotendeels van gescheiden. Het is daardoor inzichtelijker welke regels gelden voor het exploiteren van een terras. Een terras maakt als aparte lokaliteit onderdeel uit van de exploitatievergunning. Om die reden wordt voor een aantal bepalingen, zoals de indieningsvereisten en intrekkinggronden, teruggegrepen op de Horecaverordening.

De exploitatie van een terras raakt aan drie verschillende terreinen van overheidszorg:

1. Een terras kan deel uitmaken van een inrichting waar alcoholhoudende dranken worden geschonken. In dat geval valt het terras ook onder de werking van de Drank- en Horecawet.
2. Doordat de exploitatie van een terras doorgaans in de open lucht plaatsvindt is handhaving van de openbare orde en de woon- en leefsituatie een kwetsbaar onderdeel van het horecabedrijf. Daarmee is de exploitatie vaak bepalend voor de last naar de directe omgeving van de inrichting.
3. Een terras wordt veelal geplaatst op een openbare plaats, waardoor het gebruik van die ruimte voor andere functies in het geding is.

De Horecaverordening en het Terrassenreglement voorzien in onderlinge samenhang in een regeling voor de twee laatst genoemde terreinen.

De Horecaverordening bepaalt, dat een vergunning voor een terras kan worden geweigerd op grond van ontoelaatbaar nadelige beïnvloeding van de woon- en leefsituatie, maar ook wegens strijd met het Terrassenreglement. In het Terrassenreglement zijn de andere regels en ontheffingsmogelijkheden opgenomen. De aantasting van de woon- en leefsituatie is niet in het terrassenreglement opgenomen omdat dit geen specifieke eis is voor een terras, maar een algemene eis voor de hele horeca-inrichting.

II Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Algemeen

Voor de uitleg van het begrip weg wordt aangesloten bij die van het begrip openbare plaats als bedoeld in artikel 1:1 onder b van de Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht 2010. Onder het begrip openbare plaats valt meer dan onder het begrip (openbare) weg. Het is elke plaats die niet tot de weg te rekenen valt. Veelal gaat het om voor publiek toegankelijke plaatsen waar een terras is toegestaan. Bij twijfel wordt aansluiting gezocht bij het begrip openbare plaats.

De exploitant van een terras maakt voor commerciële doeleinden gebruik van de openbare ruimte. In deze bepaling is vastgelegd, dat de publieke functies het primaat hebben bij het gebruik van de weg/openbare plaatsen. In dat kader kunnen terrassen alleen worden toegestaan als daar mogelijkheden voor aanwezig zijn. Dit primaat volgt voorts uit de intrekkingsmogelijkheden in de Horecaverordening.

Omdat terrassen vrijwel altijd op of aan de weg of een openbare plaats zijn gelegen is het van belang dat terrasmeubilair en de gebruikte materialen zoals parasols en terrasschotten ondergeschikt zijn aan het straatbeeld. Daarbij mag door een armoedige uitstraling de inrichting van het terras niet leiden tot aantasting van dat straatbeeld. Hierbij spelen kleurgebruik en materiaal een rol.

Artikel 3

Algemeen

De locatieregels gelden voor terrassen op een openbare plaats. Deze regels kunnen ook worden opgelegd bij de exploitatievergunning van terrassen op privéterrein. Voor gebieden in overdekte winkelcentra, zoals de voetgangersgebieden en traversen in Hoog Catharijne, geldt maatwerk.

De onder a tot en met d geformuleerde normen zijn een aanvulling op het bepaalde in artikel 2. Primair zal in elke situatie bekeken moeten worden of de vrije doorgang van het verkeer, en het doelmatig en veilig gebruik van de weg, een terras toelaten en tot welke omvang.

Sub a

In winkelstraten in de voetgangersgebieden wordt bij het bepalen van de vrije doorgang van 4,00 meter rekening gehouden met (toekomstige) horecaontwikkelingen (inclusief terras) aan de overkant van de weg. Aanvullende eisen ten aanzien van het gebruik van de werven zijn bijvoorbeeld vastgelegd in het Wervenreglement Utrecht 1997. Daarnaast bestaat behoefte aan minimumnormen, zodat in alle situaties de vrije doorgang van hulpverleningsvoertuigen (ambulance, brandweer, politie) en voetgangers gegarandeerd is. De 4,00 meter norm is vooral van belang voor het voetgangers- en wandelgebied. Daarbuiten zal vrijwel altijd om verkeerstechnische redenen een ruimere maatvoering moeten worden aangehouden. Ongeacht de verkeersintensiteit op de rijweg is het in principe niet toelaatbaar dat voetgangers/mensen met een fysieke beperking door de maatvoering van een terras het (relatief veilige) trottoir moeten verlaten.

Sub b

Bij toepassing van de norm van 1,50 meter dient rekening te worden gehouden met beschikbare ruimte voor een terras vanaf de gevel van minimaal 1,00 meter. Voor de Utrechtse stegen kan een afwijkende normering worden gehanteerd.

Sub d

De werven langs de Oudegracht zijn voornamelijk te voet of over het water bereikbaar. Het openhouden van een minimale doorrijroute voor bijvoorbeeld hulpverleningsvoertuigen is daarom niet noodzakelijk. Een minimale maat van 0,75 meter voor een vrije doorgang wordt in deze gevallen als toereikend beschouwd.

Sub e

De norm van 1,00 meter is opgenomen omdat in de praktijk blijkt dat een zitgelegenheid, in welke vorm dan ook, 1,00 meter ruimte inneemt. Een stoep met een breedte minder dan 2,50 meter is daarom niet geschikt voor een terras.

Sub h

Door de aanwezigheid van een terras mogen de eigendomsrechten op en het gebruik van onroerend goed van derden niet worden beperkt. Daarnaast dient voorkomen te worden dat bestaande vlucht- en toegangswegen worden belemmerd.

Sub j

Een terras is mogelijk als dat niet direct aansluit aan een horecabedrijf. In deze gevallen moet het personeel en de bezoekers een weg of fietspad oversteken. De veiligheid van zowel het personeel, de bezoekers en de weggebruikers wordt beoordeeld voordat een exploitatievergunning wordt verleend. In verband met de veiligheid ziet tweerichtingsverkeer enkel op fietsverkeer.

Daarnaast kan het ter bescherming van de winkelfuncties nodig zijn om vrije loopruimte langs etalages te projecteren en terrassen op zogenoemde eilanden te plaatsen (zie Mariaplaats en Oudkerkhof). Dit neemt niet weg dat looproutes voor bezoekers van de binnenstad en het belang van het beschermen van de historische omgeving een reden kunnen zijn om op pleinen aan de overkant van de weg geen terras toe te staan.

Sub k

Er moet altijd direct toezicht kunnen worden gehouden op het terras. Voorkomen moet worden dat gezondheidsregels die gelden binnen de inrichting op het terras niet worden nageleefd. Dan kan het bijvoorbeeld gaan om het drinken van alcoholhoudende drank door minderjarigen.

Artikel 4

Lid 1

De terrassen in de Utrechtse binnenstad worden gemarkeerd door pinnen in de grond. Dit in verband met de bijzondere verkeersruimten en terrassendichtheid in dit gebied. Het zorgt voor een betere en snellere controlemogelijkheid, een betere zichtbaarheid voor de exploitant en voorkomt discussies. In enkele andere drukke straten in de stad zijn terrassen ook gemarkeerd. De terrassen buiten de binnenstad worden gecontroleerd op basis van de terrastekeningen bij de exploitatievergunning.

Lid 2

De norm is verhoogd van 1,20 meter naar 2,00 meter voor een terrasschot/afscherming. Uit een inventarisatie is gebleken dat daarmee wordt aangesloten bij de hoogte die in de praktijk gehanteerd wordt. Het gedeelte van het terrasschot boven de 1,20 meter moet transparant/doorzichtig zijn.

Lid 3

Het voornaamste gebruik van de weg ziet op de publieke functie daarvan. Om dit te waarborgen is bepaald dat materialen eenvoudig (handmatig/zonder hulpmiddelen) verwijderd of verplaatst moeten kunnen worden.

Lid 6

De weg kan niet worden gebruikt als opslagplek voor terrasmeubilair en aanverwante materialen. Als het terras langer dan één week buiten gebruik is moeten deze materialen van de weg worden verwijderd. Het doel is om te voorkomen dat (in de nachtelijke uren) overlast kan ontstaan doordat personen nog gebruik maken van het terras.

Lid 7

De weg/openbare plaats is ook bestemd voor het houden van bijvoorbeeld evenementen en markten. Ten tijde van dergelijke activiteiten kan het wenselijk of noodzakelijk zijn dat aanwezige terrassen inschikken of geheel verwijderd worden. Dit wordt per geval bepaald.

Lid 8

Het is onwenselijk om statafels op een terras toe te staan. Door statafels te gebruiken kunnen er meer personen op een terras verblijven, waardoor overlast voor de omgeving kan toenemen. Ook zorgen statafels snel voor meer (drinkende) personen buiten de vastgestelde terrasruimte. Gevolg daarvan is dat terrassen met statafels een onevenredig groot beslag leggen op de gemeentelijke handhavingscapaciteit. Dit moet worden voorkomen.

Lid 9

Uitgangspunt is dat tappen op het terras niet is toegestaan in verband met de openbare orde en de veiligheid. Zo kunnen vluchtwegen dan te snel geblokkeerd worden. Dit is anders als een evenementenvergunning is verleend voor het gebied waarin het terras is gelegen. In deze vergunning moeten de tappunten zijn geregeld. Het veilig vluchten en de openbare orde worden dan geregeld in en gewaarborgd door de evenementenvergunning. In andere gevallen is een ontheffing nodig.

Lid 10

In verband met de openbare veiligheid, gezondheid en het uiterlijk aanzien zijn open vuren en het plaatsen van partytenten en dergelijke op de weg of een openbare plaats niet toegestaan.

Artikel 5

Lid 1

De burgemeester kan gemotiveerd afwijken van de regels als bepaald in artikel 3 en 4. Daarmee wordt de mogelijkheid gecreëerd om zo nodig maatwerk te kunnen leveren als toepassing van de regels in een gegeven situatie niet tot de gewenste uitkomst leidt.

Lid 2

Het tweede lid zorgt ervoor, op aanzegging van de burgemeester of politie, dat geen terras aanwezig mag zijn op de weg of openbare plaats als dat vereist is uit het oogpunt van veiligheid, openbare orde of een ander spoedeisend belang.

Artikel 6

Bestaande terrassen die op het moment van inwerkingtreding van dit reglement voldoen aan het voorgaande reglement zijn geëxempteerd van de veranderingen van dit nieuwe reglement. Deze vrijwaringsregel is niet van toepassing op de verduidelijking van de (bestaande) gebruiksregels, zoals de sluitingstijd van het terras die ook geldt voor personeel of de regel dat alle materialen binnen de markeerpunten moeten staan.